

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۶

شماره چاپ:

۱۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۳/۲۴

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۲۷۵۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۱/۱۰/۲۶

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در

گروه هشت کشور در حال توسعه (گروه دی - ۸)»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

بسط و تعمیق روابط حسنه خصوصاً میان کشورهای اسلامی منافعی انکارناشدنی دارد. با این حال، کشورها در زمان الحاق به سازمان‌های بین‌المللی و پذیرا شدن تعهدات بین‌المللی باید ضمن لحاظ منافع ملی، چارچوب‌های قانونی خود را نیز مورد توجه قرار دهند، زیرا عدم توجه به این امر می‌تواند زمینه خدشه به نظامات قانونی ملی را فراهم آورد. گفتنی است که براساس حقوق معاهدات بین‌المللی، دولت‌ها اصولاً پس از تصویب معاهدات نمی‌توانند مغایرت تعهدات وفق اسناد پذیرفته شده با قوانین و مقررات داخلی خود را مستند عدم اجرای تعهدات قرار دهند. پیش‌بینی فرآیند تصویب در نظام‌های داخلی به جهت اطمینان از این مهم است که در نظام حقوقی ایران، وفق اصول هفتادوهمتم و یکصدویست‌وپنجم قانون اساسی تصویب معاهدات و الحاق به سازمان‌های بین‌المللی منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی شده است.

ایراد شورای محترم نگهبان

لایحه حاضر به جهت رفع ایراد اولیه شورای محترم نگهبان، متن «بیانیه استانبول» را که به‌مثابه سند اولیه و تفاهم بر تشکیل نهادی بین‌الدولی است را به لایحه پیشین منضم نموده است. با این حال، ایراد شورای نگهبان ناظر به بند «۱۰» این بیانیه همچنان باقی به نظر می‌رسد. در واقع، بیانیه مزبور بیش از آنکه به اساسنامه سازمان شباهت داشته باشد، همان‌طور که عنوانش حکایت دارد در حد یک بیانیه و تفاهمنامه بوده و از این‌رو، در بند «۱۰»، تصویب سند شورا در خصوص ساختار و عملکرد «دی - هشت» را به آینده موکول کرده است. بدیهی است که مجلس نمی‌تواند به دولت مجوزی مقدم مبنی بر تصویب اساسنامه شورای دی - ۸ را اعطا نماید.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

با توجه به آنچه ذکر شد، از آنجا که امکان اصلاح مقرر به صورت یکجانبه توسط جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد و اصلاح آن توسط همه اطراف مستلزم تشکیل کنفرانسی دیگر است چاره‌ای نیست جز اینکه بند «۱۰» به‌گونه‌ای تصویب شود تا متضمن عدول از اصول هفتادوهمتم و یکصدویست‌وپنجم قانون اساسی نباشد. در این راستا پیشنهاد می‌شود که این مقرر به اعمال حق شرط زیر تصویب شود:

«لازم‌الاجرا شدن سند شورا مطابق بند «۱۰» اساسنامه در زمینه ساختار و عملکرد «دی - هشت» در خصوص

جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت اصول هفتادوهمتم و یکصدویست‌وپنجم قانون اساسی خواهد بود».

علاوه بر این، با توجه به‌عنوان لایحه مناسب‌تر آن است که در تمام متن به‌جای «دی - هشت» از تعبیر

«دی - ۸» استفاده شود.